

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Sžo/93/2016
Identifikačné číslo spisu: 7016200215
Dátum vydania rozhodnutia: 25.10.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Hargaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7016200215.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Hargaša a členov senátu JUDr. Eleny Kováčovej a JUDr. Kataríny Benczovej, v právnej veci navrhovateľky: S., bytom X., X., proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, Kancelária Košice, Moyzesova 18, Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu sp. zn. 1241/2016-KaKe (12488/2015-KaKe), R.z. 1405/2016 zo dňa 12.01.2016, konajúc o odvolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Sp/6/2016-21 zo dňa 10.08.2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Sp/6/2016-21 zo dňa 10.08.2016 p o t v r d z u j e .

Účastníkom právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Košiciach podľa § 250q ods. 3 v spojení s § 250j ods. 2 písm. a/ a c/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zrušil rozhodnutie odporcu (ďalej aj „Centrum“) a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Napadnutým rozhodnutím odporca navrhovateľke nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci s poukazom na § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z. z.“). Odporca tak rozhodol z dôvodu, že hodnota sporu v uvedenom prípade, t. j. v uznesení Okresného súdu Košice I č. k. 19Ro/756/2013-14 zo dňa 13.03.2014 predstavuje sumu 96,50 Eur, t.j. zaplatenie súdneho poplatku za odpor, čím nie je splnená zákonná podmienka stanovená v § 6 ods. 1 písm. c/ zákona č. 327/2005 Z.z.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku poukázal na údaje uvedené v žiadosti navrhovateľky o

poskytnutie právnej pomoci a uviedol, že navrhovateľka žiadala o poskytnutie právnej pomoci vo veci vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 2C/60/2015, predtým pod sp. zn. 19Ro/756/2013, teda predmetom sporu nie je suma 96,50 Eur, ako hodnota zaplataenia súdneho poplatku za podaný odpor, a preto neobstojí názor odporcu, že hodnota sporu je zaplataenie súdneho poplatku za odpor vo výške 96,50 Eur. Hodnota sporu je 1.610 Eur tak, ako to vyplýva zo samotného pripojeného návrhu na vydanie platobného rozkazu. Podľa názoru krajského súdu právne neobstojí ani názor odporcu, že navrhovateľka podala dovolanie proti rozhodnutiu Krajského súdu v Košiciach, ktorý rozhodoval o odvolaní proti uzneseniu, ktorým bola vyzvaná na zaplataenie súdneho poplatku v sume 96,50 Eur, keďže je to suma, ktorá zodpovedá hodnote zaplataenia súdneho poplatku za podaný odpor, ale vždy hodnota sporu zostáva to, čo je predmetom konania na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 2C/60/2015, predtým 19Ro/756/2013.

Krajský súd bol toho názoru, že ak odporca nemal jasno, čo je hodnota sporu a v akej veci a v ktorom konaní navrhovateľka žiada o priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci, nič mu nebránilo postupovať v súčinnosti so samotnou navrhovateľkou, predvolať si ju a zistiť, v ktorom konaní žiada o poskytnutie právnej pomoci a možno zo strany správneho orgánu bolo vhodné navrhovateľke vysvetliť, čo je predmetom sporu a čo je zaplataenie súdneho poplatku, že zaplataenie súdneho poplatku na základe výzvy súdu nie je hodnotou sporu, keďže výška súdneho poplatku sa odvíja od hodnoty sporu.

Na základe uvedeného krajský súd dospel k záveru, že z obsahu pripojeného administratívneho spisu zatiaľ nie je jednoznačné, v ktorom konaní a aká je hodnota sporu, v ktorom navrhovateľka žiada o poskytnutie právnej pomoci, teda či skutočne žiada o poskytnutie právnej pomoci vo veci vedenej na Okresnom súde Košice I sp. zn. 2C/60/2015, predtým 19Ro/756/2013, kde je hodnota sporu zaplataenie sumy 1.610 Eur s príslušenstvom. Zároveň je podľa názoru krajského súdu potrebné navrhovateľke zo strany odporcu poskytnúť náležitú právnu pomoc a najmä dostatočne vysvetliť, čo je výzva na zaplataenie súdneho poplatku, ktorého výška závisí od hodnoty sporu, kto a za akých podmienok môže žiadať o oslobodenie od súdnych poplatkov a čo je hodnota sporu. Ak by navrhovateľka aj po náležitom vysvetlení a poučení trvala na tom, že žiada o poskytnutie právnej pomoci iba v konaní ohľadne dovolania proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 11Co/535/2014-22 zo dňa 13.07.2015, je potrebné navrhovateľke vysvetliť, že ak by jej bol ustanovený právny zástupca, nezastupoval by ju aj v konaní vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 2C/60/2015, predtým 19Ro/756/2013.

Krajský súd na základe uvedeného dospel k záveru, že odporca preskúmané rozhodnutie vydal bez náležite zisteného skutkového stavu a jeho názor, že hodnota sporu je hodnota zaplataenia súdneho poplatku, je nesprávnym právnym názorom.

II.

Proti tomuto rozsudku podal odporca odvolanie v lehote ustanovenej zákonom (§ 204 ods. 1 O. s. p., § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p., § 250l ods. 2 O. s. p.). Žiadal zmeniť rozsudok krajského súdu tak, že najvyšší súd rozhodnutie správneho orgánu potvrdí.

Odporca v odvolaní nesúhlasil s názorom krajského súdu a uviedol, že navrhovateľka vo svojej žiadosti o poskytnutie právnej pomoci a v ďalších dokladoch doložených k žiadosti jednoznačne uviedla v akej veci žiada o poskytnutie právnej pomoci, a to konkrétne v dovolacom konaní proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 11Co/535/2014-22 zo dňa 13.07.2015, čo vyplýva jednak z navrhovateľkou spísaného formulára žiadosti o poskytnutie právnej pomoci, ako aj z ostatných písomností doložených navrhovateľkou. Zo skutočností uvádzaných žiadateľkou v konaní o poskytnutí právnej pomoci mal odporca za preukázané, že žiadateľka sa na Centrum obrátila až po tom, keď podala dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 11Co/535/2014-22 zo dňa 13.07.2015. Zo všetkých vyjadrení navrhovateľky mal odporca za preukázané, že žiada o právnu pomoc v dovolacom konaní, nakoľko ju súd v tejto veci vyzval na preukázanie splnenia povinnosti obligatórneho zastúpenia advokátom a vzhľadom na túto skutočnosť odporca nepovažoval za účelné ani hospodárne opätovne vyzývať navrhovateľku na to, aby uviedla, v ktorom konaní žiada o poskytnutie právnej pomoci.

Odporca zastával názor, že krajský súd pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu odporcu prekročil rozsah svojej právomoci, keď sponchybnil predmet žiadosti o poskytnutie právnej pomoci bez toho, aby tak urobila samotná navrhovateľka. Záverom zdôraznil, že ak žiadateľ podá dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti rozhodnutiu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, je potrebné otázku hodnoty sporu posudzovať samostatne, t.j. odlišne od veci samej, a to podľa toho, proti akému rozhodnutiu dovolanie smeruje. Ak je spornou otázkou povinnosť zaplataenia súdneho poplatku, resp. jeho výška, potom hodnota sporu v tomto dovolacom konaní je táto výška súdneho poplatku.

III.

Navrhovateľka svoje právo k odvolaniu odporcu sa písomne vyjadriť nevyužila.

IV.

Dňom 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok upravujúci v zmysle § 1 písm. a) právomoc a príslušnosť správneho súdu konajúceho a rozhodujúceho v správnom súdnictve, a v zmysle § 1 písm. b) konanie a postup správneho súdu, účastníkov konania a ďalších osôb v správnom súdnictve.

Podľa § 492 ods. 1 Správneho súdneho poriadku konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) a po tom, ako bolo oznámenie o verejnom vyhlásení rozhodnutia zverejnené najmenej 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu www.nsud.sk, rozsudok verejne vyhlásil (§ 156 ods. 1, 3 O.s.p.).

Podľa § 4 ods. 1 písm. a/ zákona č. 327/2005 Z.z. a účely tohto zákona je právnou pomocou poskytovanie právnych služieb osobe oprávnenej podľa tohto zákona v súvislosti s uplatňovaním jej práv, ktoré zahŕňajú najmä právne poradenstvo, pomoc pri mimosúdnych konaniach, vrátane sprostredkovania riešenia sporov formou mediácie spisovanie podaní na súdy, zastupovanie v konaní pred súdmi a vykonávanie úkonov s tým súvisiacich a úplné alebo čiastočné uhrádzanie nákladov s tým spojených.

Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

- a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
- b) nejde o zrejmu bezpečnosť sporu a
- c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch.

Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. podmienky na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti podľa odseku 1 písm. a) a b) musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci. Podmienky na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti podľa odseku 1 písm. a) a b) musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci.

Spornou skutočnosťou v prejednávanej veci je otázka hodnoty sporu, ktorého sa týka žiadosť navrhovateľky o priznanie nároku na právnu pomoc podľa zákona č. 327/2005 Z.z.

Z obsahu administratívneho spisu senát odvolacieho súdu zistil, že žiadosťou doručенou odporcovi dňa 04.11.2015 sa navrhovateľka dožadovala poskytnutia právnej pomoci. V tejto žiadosti, v časti B1 Povaha sporu uviedla: „dovolanie na OS Košice I vo veci zaplatenia 1.610 € v sp. zn. 2C/60/2015 (predtým 19Ro/756/2013), som odporca, osobu, ktorá žiada o zaplatenie nepoznám, nemám dôvod mu platiť.“ V časti B2. Opis okolností sporu uviedla: „Osobu, ktorá požaduje zaplatiť 1.610 eur nepoznám, ocitla sa v našej sp. zn. 12C/100/2013 v žalobe, nakoľko sme dávali žalobu o neplatnosť dražby na moju nehnuteľnosť a začal figurovať na LV. Uvedená osoba ma atakuje v rôznych konaniach na súde ohľadom zaplatenia rôznych súm. Menovaného nepoznám a nemám s ním žiadnu zmluvu ani dôvod k záväzkom, a to k úhradám, ktoré požaduje. Na menovaného máme predbežné opatrenie, že nás nemá obťažovať v domácnosti a že bezdôvodne na vlastné obohatenia sa prostredníctvom súdu požaduje a vymáha rôzne finančné prostriedky. Vo veci som podala dovolanie a súd ma nasmeroval do právneho centra na právne zastúpenie v dovolaní na súde.“ V časti B4. Hodnota sporu navrhovateľka uviedla: „1.610 € požaduje neoprávnene protistrana.“ V časti Uveďte, prosím, o akú právnu pomoc žiadate navrhovateľka uviedla, že žiada pomoc (zastupovanie) v rámci prebiehajúceho súdneho konania pod sp. zn. 2C/60/2015 - dovolanie (predtým 19Ro/756/2013) OS KE I a tiež, že žiada poradenstvo a/alebo zastupovanie v rámci súdneho konania, ktoré sa týka už vydaného súdneho rozhodnutia sp. zn. 2C/60/2015 - Krajský súd dovolanie voči uzneseniu podané v sp. zn. 11Co/535/2014-22 zo dňa 13.07.2015.

Ďalej senát odvolacieho súdu z obsahu administratívneho spisu zistil, že listom zo dňa 18.11.2015, doručeným navrhovateľke dňa 24.11.2015, odporca navrhovateľku vyzval na doplnenie údajov k jej žiadosti, a to napr. o fotokópiu žaloby, prípadne návrhu na vydanie platobného rozkazu v právnej veci o zaplatenie 1.610 € v konaní vedenom Okresným súdom Košice I pod sp. zn. 2C/60/2015, fotokópie rozhodnutí Okresného súdu Košice I a Krajského súdu Košice v tej istej veci, fotokópiu dovolania, ktoré navrhovateľka podala proti rozhodnutiu Krajského súdu Košice a i. Pod doplnení požadovaných dokladov vydal odporca napadnuté rozhodnutie, ktorým navrhovateľke nárok na poskytnutie právnej pomoci nepriznal.

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu, ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide.

Úlohou správneho súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti tretej hlavy Občianskeho súdneho poriadku je posudzovať, či správny orgán vecne príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v opravnom prostriedku, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Z ustanovenia § 1 zákona č. 327/2005 Z. z. vyplýva jeho účel, a to vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv a prispieť k predchádzaniu právnych sporov. Štát potom sám, resp. v prevažnej miere, znáša náklady za poskytnutie právnej pomoci znevýhodneným osobám. V takom prípade je viac ako vhodné stanoviť podmienky, za ktorých bude takáto forma právnej pomoci fyzickým osobám patriť, a to predovšetkým v snahe vylúčiť zneužívanie tejto právnej úpravy. Jednou z takýchto

podmienok je hodnota sporu, v rámci ktorého sa má právna pomoc poskytnúť (§ 6 ods. 1 písm. c/ zákona č. 327/2005 Z. z.).

Najvyšší súd konštatuje, že z obsahu žiadosti a dokladov predložených navrhovateľkou nie je možné jednoznačne ustáliť, v akom spore navrhovateľka žiada o poskytnutie právnej pomoci. Je síce pravdou, že navrhovateľka požiadala o poskytnutie právnej pomoci v priebehu konania vedeného na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 2C/60/2015, predtým 19Ro/756/2013, vo veci zaplatenia sumy 1.610 Eur s príslušenstvom, až po tom, keď podala dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 11Co/535/2014-22 zo dňa 13.07.2015, ktorým bolo potvrdené uznesenie Okresného súdu Košice I č. k. 19Ro/756/2013-14 zo dňa 13.03.2014, ktorým bola navrhovateľke uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odpor proti platobnému rozkazu vo výške 96,50 Eur a pokiaľ by žiadala o právnu pomoc iba v dovolacom konaní, nebola by naplnená podmienka hodnoty sporu podľa § 6 ods. 1 písm. c/ zákona č. 327/2005 Z.z., keďže hodnota sporu v samostatnom dovolacom konaní by predstavovala sumu 96,50 Eur. Na druhej strane však krajský súd správne ustálil, že v danom prípade nie je možné jednoznačne určiť, v ktorom konaní navrhovateľka žiada o poskytnutie právnej pomoci. Z obsahu žiadosti navrhovateľky totiž podľa názoru odvolacieho súdu nepochybne vyplýva, že navrhovateľka nevie rozlíšiť, v akom konaní žiada o poskytnutie právnej pomoci a nie je jej jasné, že dovolacie konanie vo veci zaplatenia súdneho poplatku, ktoré síce nadväzuje na súdne konanie vedené pred Okresným súdom Košice I pod sp. zn. 2C/60/2015, predtým 19Ro/756/2013, je samostatným súdnym konaním s vlastnou hodnotou sporu spočívajúcou vo výške sporného súdneho poplatku (96,50 Eur). Preto bolo povinnosťou odporcu navrhovateľku v tomto smere poučiť tak, ako to uviedol aj krajský súd, a v jej súčinnosti jednoznačne bez akýchkoľvek pochybností ustáliť, v ktorej konkrétnej veci navrhovateľka žiada o poskytnutie právnej pomoci, t.j., či vo veci vedenej pred Okresným súdom Košice I pod sp. zn. 2C/60/2015, predtým 19Ro/756/2013, alebo len vo veci z nej vyplývajúceho dovolacieho konania týkajúceho zaplatenia súdneho poplatku za podaný odpor.

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu odporcu nevyhovел a s prihliadnutím na všetky individuálne okolnosti daného prípadu rozsudok Krajského súdu v Košiciach ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 250k ods. 1 OSP tak, že odporcovi zo zákona náhrada trov konania neprináleží a úspešná navrhovateľka si ich náhradu neuplatnila.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.